

Enkele waarnemingen bij het nest van een Hop (*Upupa epops*)

(met plaat 7)

door

H. J. A. DE REUIVER

[With summary : Observations at the nest of a Hoopoe (*Upupa epops*)]

Op 21 juni 1954 was ik in de gelegenheid enkele uren door te brengen bij een nest van de Hop op het landgoed „'t Reigersnest" te Oostvoorne.

De Hop nestelde hier reeds enkele jaren achtereen (van 1950 af) in dezelfde nestholte in een esdoorn, waarvan het vlieggat op plm. 1,50 meter hoogte lag. De nestboom stond in de onmiddellijke omgeving van het landhuis.

Voor zover ik kon nagaan, bevond zich in het nest slechts één jong, dat al vrij groot was en dat goed in de veren zat (zie Plaat 7, fig. 2). Ik vertoefde bij dit nest van 11,30 uur tot plm. 17,20 uur in een schuiltent, welke daar reeds geruime tijd stond, zodat de vogels daaraan volkomen gewend waren. Tijdens mijn verblijf in deze tent maakte ik de volgende notities.

- 11,40 uur Een van de oude vogels gaat voor het nestgat zitten met grote witte larve in de punt van de snavel ; voert niet en vliegt na een paar minuten weg.
- 11,46 uur Oude vogel gaat weer voor het nestgat zitten met dezelfde larve en voert deze.
- 12,30 uur Er wordt weer een larve gevoerd.
- 12,34 uur Een van de oude vogels gaat voor het nestgat zitten met Veenmol in de punt van de snavel ; er is stoornis in de buurt en hij verdwijnt zonder te voeren.
- 12,41 uur Oude vogel komt met Veenmol ; er is weer stoornis in de buurt en hij verdwijnt zonder te voeren.
- 13,24 uur Oude vogel komt met Veenmol ; tracht jong te voeren, schrikt blijkbaar van het geruis van het filmapparaat van degene, die met mij in de schuiltent filmopnamen maakt en vliegt weg zonder te voeren.
- 13,28 uur Oude vogel komt terug met Veenmol en voert jong, hetgeen met enige moeite gelukt.
- 14,05 uur Er wordt een Veenmol gevoerd ; het kost veel moeite deze in het keelgat van het jong te brengen ; het duurt geruime tijd, voor dit gelukt.
- 15,02 uur Er wordt gevoerd ; kan niet waarnemen wat ; het voeren geschiedt snel ; het jong blijft bedelen, ook nadat de oude vogel weggevlogen is, die kennelijk in de buurt blijft, want ik hoor de lokroep.

Foto : H. J. A. DE REUVER copyright
 Fig. 1. Hop (*Upupa epops*) met prooi, „'t Reigersnest”,
 Oostvoorne, 2^e juni 1954.

Foto : H. J. A. DE REUVER copyright
 Fig. 2. Jonge Hop (*Upupa epops*), „'t Reigersnest”,
 Oostvoorne, 21 juni 1954.

- 15,07 uur Er wordt iets kleins gevoerd ; kan niet waarnemen wat het is ; het voeren geschiedt vlug.
- 15,15 uur Er wordt een Veenmol gevoerd ; ditmaal geschiedt het voeren daarvan vrij vlug.
- 15,27 uur Er wordt iets kleins gevoerd ; kan niet zien wat ; het voeren gaat snel.
- 15,34 uur Er wordt iets gevoerd, wat op een Veenmol lijkt ; indien dit zo is, dan geen groot exemplaar ; het voeren gaat vrij vlot.
- 15,45 uur Er wordt een zeer grote Veenmol gevoerd ; het kost heel wat moeite deze bij het jong in het keelgat te brengen.
- 16,31 uur Het jong kijkt enkele malen achtereen uit het nestgat omhoog ; hoor of zie niets van de oude vogels.
- 17,10 uur Het jong kijkt enkele malen achtereen uit het nestgat ; het komt vrij ver naar buiten ; het zit volledig in de veren ; de snavel lijkt zwart, is korter dan bij adulte vogels ; de mondhoeken zijn wit ; de keel is vuilwit ; het heeft een kort kuifje.
- 17,17 uur Een van de oude vogels vliegt met voer in de snavel op enige afstand door het hout.

Bij het voeren werd waargenomen, dat de oude vogel als regel eerst in een van de bomen in de naaste omgeving van de nestboom neerstreek. Hij liet dan eenmaal of soms meerdere malen achtereen een geluid horen, dat ongeveer klonk als een langgerekt tirror of terrr. Het jong vertoonde zich dan voor het nestgat en begon te bedelen met wijd geopende snavel, waarbij het een geluid maakte, wat enige gelijkenis vertoonde met het bedelgeluid van jonge Spreeuwen ; het klonk ongeveer als een lang aangehouden en hees tirror of terrr. De oude vogel streek daarna op de eiketak, welke bij het vlieggat aan de stam was gespijkerd, waarna het jong in nog heviger mate begon te bedelen, daarbij de kop snel op en neer bewegend.

Het voeren van grote prooien, zoals o.m. Veenmollen, bleek niet gemakkelijk te zijn. Meestal kostte het de oude vogel veel moeite een dergelijke prooi in het keelgat van het jong te brengen. Naar ik kon vaststellen, vond dit zijn oorzaak in het feit, dat de oude Hoppen de prooien bij het uiterste puntje met het uiteinde van de snavel vasthielden, waardoor deze vrij hing te bungelen. Het bleek daardoor zeer moeilijk te zijn de prooi in de juiste positie, d.w.z. met de vrijhangende punt, in het keelgat van het jong te „mikken”. Keer op keer zag ik dit mislukken. Daarbij kwam nog, dat het jong drukke bedelbewegingen maakte, wat het voeren nog meer bemoeilijkte. Het duurde meestal geruime tijd, voordat een grote prooi aan het jong was gevoerd.

Tenslotte dank ik Mevr. R. J. HUDIG-HOOGWERFF voor haar be-

reidwilligheid mij in de gelegenheid te stellen bovenvermelde waarnemingen te verrichten.

Summary: Observations at the nest of a Hoopoe (*Upupa epops*). On June 21st some observations were made at the nest of a Hoopoe on the estate "t Reigersnest" at Oostvoorne, Holland. The nest was situated in a cavity of a maple; the entrance was at a height of about five feet. An important part of the food for the only young consisted of mole-crickets. It was ascertained that in most cases the parent bird had difficulties in feeding its young with these large preys. This was owing to the quick begging movements of the young together with the fact that the Hoopoe holds its prey at the utmost end of its bill, the prey dangling from the tip of it.

Oö- en Nidologische mededelingen 1957-II en 1958

door

W. Ph. J. HELLEBREKERS

(met 1 tekstfiguur)

Vroege broedsels van de Fuut (*Podiceps cristatus*).

Op 2 mei 1958 vond ik onder Maasland een nest van de Fuut met drie eieren en de restanten van een vierde ei met sporen van verse bloedvaatjes, wat dus blijkbaar kort tevoren was uitgekomen.

De broedende vogel zat met iets opgerichte vleugels op het nest en verliet dit eerst, toen ik tot op enkele meters afstand genaderd was. De vogel dook niet, maar bleef in de omgeving van het nest rondzwemmen met eveneens iets opgerichte vleugels, waaruit viel af te leiden, dat hij een jong op de rug droeg.

In „De Nederlandsche Vogels” wordt als begin van de broedtijd aangegeven mei, somtijds eind van april. Gelet op de broedduur van plm. 28 dagen en op het feit, dat de eieren van deze soort met tussenpozen van 48 uur (zie onder) worden gelegd, zou het eerste ei van dit nest eind maart zijn gelegd, wat dus uitzonderlijk vroeg is. De dag daarna bezocht ik het nest weer. Er lagen toen nog twee futeneieren in en, wat heel merkwaardig was, een ei van de Meerkoet. De eieren waren gedeeltelijk toegedekt en warm. Op 14 mei d.a.v. bleek dit nest geen enkel ei meer te bevatten.

Op laatstgenoemde datum vond ik in de omgeving van het hiervoor bedoelde nest een ander nest van de Fuut met één ei, de schalen van twee eieren en een pas uitgekomen jong, waarvan de veren nog niet droog waren. Het eerste ei van dit nest zou dus omstreeks 10 april zijn gelegd, wat ook vroeg is.

Het „Handbook of British Birds” (deel IV, bldz. 88) vermeldt van deze soort o.m. onder „breeding season”: „occasionally in April, usually from May onward to July Exceptionally full sets have been found in March.

Het „Handbuch der Deutschen Vogelkunde” van NIETHAMMER geeft aan (deel 3, bldz. 21): „Vom letzten Maidrittelt, vereinzelt